

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sulpici[i] Severi Presbyteri Opera Omnia

Sulpicius <Severus>

Amstelodami, 1665

Darius Ochus Rex Persarum. Restitutio templi absoluta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11490

bus mensibus. Postque eum *Sucdianus* ¹ septem mensibus fuit.

¹ XIV. ² *Darius* deinde, ³ sub quo templum est restitutum, regnum adeptus est, ⁴ cui *Ochus* tum nomen erat. Hic cum ⁵ ex Hebræis tres adolescentes spectatæ fidei, ⁶ corporis custodes haberet, ⁷ unusque ex his ⁸ prudentiæ documento admirationem regis in se convertisset, delata sibi optione petendi, si quid animo concepisset, ingemiscens patriæ

partim Darii Nothi, partim Artaxerxis Mnemonis adscribuntur. *Sucdianus*, aliis *Sogdianus*.

¹ *Septem mensibus.*] Sic etiam *Eusebius*. Quanquam in exemplari quod *Henricus Stephanus* excudit, *Sogdianus mensis* 8. Sequitur in eodem, sic per menses diversos his superioribus annis accrescit. *Drus.*

² *Darius.*] Cognomento *Nothus*. *Eusebius*.

³ *Sub quo templum est restitutum.*] Id quod supra refutatum est. Argumentum, quo *Scaliger* imprimis motus est, fuit, quod putaret *Sanballetum*, de quo *Neh. xlii.* fuisse cœvum *Jaddo Pontifici* & *Alexandro Magno*. Id quod falsum vel incertum saltem est. Nam quid obstat quo minus duplex *Sanballat*, pater, filius vel nepos fuerit? De quo postea. *Horn.*

⁴ *Cui Ochus tum nomen erat.*] *Darius Ochus*, ut *Artaxerxes Ochus*. Vox hæc in lingua *Perfarum* magnum significat. Quod notatum *Ebræis* in *Achas* veros. Nam *Ochos* & *Achas* idem valent. *Darius* ergo *Ochus*, id est, magnus. Sic *Alexander magnus*, *Pompejus magnus*, *Carolus magnus*. Omne enim magnificentum magnum dicebant, ut mater magna, dii magni, rex magnus. *Drus.*

⁵ *Ex Hebræis tres adolescentes.*] *Zorobabel* ex *Ebræis* erat. Etiamne ceteri? mihi nusquam id lectum, quod meminim. *Historia* refertur, *III Ezrae* *lii.* & apud *Josephum* *lib. ii. c. 4.* itemque in *historia Ebraica* *fol. ii. col. 2.* *Idem.*

⁶ *Corporis custodes.*] *Σωμαρχοὶ* *α. κες*, οἱ φυλάσσοντες τὸ σῶμα. *β. σιλέως*: corporis custodes, qui custodiebant corpus regis, *III Ezrae* *c. 3. 3.* *יְרֵי־שָׁרֵי הַכֶּתֶב* capitis regii custodes, sive qui custodiebant caput regis. *Historia Ebraica.*

⁷ *Unusque ex his.*] *Zorobabel*, qui eo loco erat apud hunc regem, quo *Daniel* fuerat apud alios: cujus elogium habetur in *historia Ebraica*, *An vidistis in universa terra* (verba sunt *Darii* ad principes suos) similem huic *Zorobabelo*, virum intelligentem & sapientem, spiritum *Danielis* præditum, &c.? Ad hunc locum *Sigonius* annotat, *Videndum est autem Sulpicio*, num recte *Zorobabel* dici adolescens, regnante *Dario secundo*, possit, qui centum amplius annos ipso supputante haberet. Scire licet duos *Zorobabes* fuisse. Quod observatum *Galatino* de arcanis catholice veritatis *lib. 7. cap. 12.* Vide si placet. Ut sit, *Zorobabel* hic egit cum *Dario secundo*, & non cum primo. Liqueat ex eo quod *Darius*, sub quo vixit, inter duos *Artaxerxes* ponatur. Quis autem ille nisi *Darius secundus*? *Drus.* Quæ de duobus *Artaxerxibus* dicit & *Dario secundo*, supra confutata sunt.

⁸ *Prudentiæ documento.*] Nam cum quæstio mota esset, Quanam res majores vires haberet, & unus dixisset vinum, alter regem: *Zorobabel* tertius intulit mulierem, & supra omnia veritatem: cujus prudentiam rex admiratus, dedit optionem petendi quod vellet. *Drusius.*

I Copiam

patriæ ruinis, ¹ copiam restituendæ urbis poposcit, ² meruitque à rege, ut sub regulis ac præsidibus imperaret, ut ædificationem sacræ ædis, præbitis impendiis maturarent. Ita ³ templum quadriennio consummatum, sexto post anno, quam Darius regnare cœperat, idque Judæis fatis visum: & quia magnæ molis erat urbem restituere, diffisi viribus, opus multi laboris incipere non ausi, templo continebantur.

XV. Per idem tempus, ⁴ Esdras, ⁵ scriba legis, ⁶ post viginti fere annos quam templum fuerat consummatum, defun-

¹ Copiam restituendæ urbis.] Id est, licentiam, facultatem. Inferius, daret sibi eundi & restituendæ ejus potestatem. Et ædificandi templi. Nam utrumque rex voverat, III Ezræ IV. v. 43. & 44. *Drusius.*

² Meruitque à Rege.] Dario Hystaspis. Joseph. II, 4. Οὐτὸς ἰδιώτης ἀνηξαρτῶς ἦν καὶ ἄλλοις βασιλέως, πάντα τὰ σκόνην ἔχει, ὅσα ἐπὶ ἐν βαβυλωνί, πῖμψεν εἰς τὴν ἀντὶ ἐπὶ ἐργασίῳ. I Esdr. 5.

³ Templum quadriennio consummatum.] Nam anno secundo Darii cœptum, sexto demum consummatum fuit. Ezræ 6. v. 2 & c. 7. 5. *Drusius.* Vide Joseph. 9. 4.

⁴ Esdras.] Qui Ebrais Ezra. Ezra Ezras, ut Juda Judas. Hoc primum: deinde z in sd mutavit, more Dorico: Dores enim certe σεείσδω dicunt pro σεείζω. *Drus.* Apparet autem tum ex libro ejus, tum ex fama apud Hebræos, Esdræ fuisse virum & valde eruditum, & mire φιλοπεπείδη, cui comparari forte possit Sempronius ille dictus σοφός. *Grotius.* Fuit filius Saraïæ Pontificis, quem Nebucadnezar anno xy. Se. decia, occidit. IV Reg. 25. 18. & 21. Esdræ 7. 1. frater Josedeci. Imo Hebræi apud Hieron. in Traditione putant Esdræ eundem esse cum Josedec & binominem fuisse. Sed hoc falsum est. *Rupertus* & alii opinantur Esdræ fuisse

se Malachiam. Augustinus XXI. Civ. Dei 36. putat eum quoque scripsisse librum Esther.

⁵ Scriba legis.] סופר primario sunt γραμματικοί, literatores sive scribæ. Sapius autem nomen hoc excellentiore significatione usurpatur de literatis, non quibusvis, sed qui sacras literas in Synagogis interpretarentur. *Vossius.* Non fuerunt iidem cum νομικοίς. Communis patrum opinio est, Scripturam ab Esdra instauratam, cum ejus libri à Chaldæis aboliti fuissent. Quod fabulosum: id quidem probabile est, Sacros libros ab eo in Canonem digestos, & pristino nitore restitutos. De novis literis & punctis vocalibus ab eo repertis, Hieronymus & alii. In quo falluntur. Nam literas ex Assyria secum attulerunt, cum antehac Samaritanis usi fuissent: apices autem isti demum inventi à Tiberiensibus. *Vossius.*

⁶ Post viginti fere annos.] Redundat fere, ut sæpe in hoc libro. Nam anno sexto Darii consummatum fuit templum. Ab eo tempore Darius vixit ann. xlii. Septimo anno Artaxerxis Mnemonis Ezras Babylonia profectus est. Ecce viginti anni solidi. Nam xlii. & vii. faciunt xx. Esdras iste à Judæis perhibetur fuisse admodum sanctus & mansuetus: unde ob morum similitudinem Hillel vocatur discipulus ipsius Ezræ. *Drus.* Quæ de Artaxerxe Mnemo-

¹ defuncto jam Dario, ² qui unum de viginti annis rerum fuerat potitus, permissu ³ Artaxerxis secundi, non illius qui inter duos Xerxes fuit, sed hujus qui Dario Ocho successerat, Babylonia profectus, ⁴ multisque eum sequutis, ² Hierosolymam pervenere. Vasa quoque diversi operis, & dona, quæ rex templo Dei miserat, cum duodecim Levitis. Vix enim hic numerus ex illa tribu repertus traditur. Is ⁴ cum deprehendisset Judæos ⁵ gentilium connubiis permixtos, multis increpitos, renunciare istiusmodi matrimoniis, ac filios ex his susceptos extrudi jubet: omnesque dicto parere. Purgatus populus, ⁶ veteris legis ritum agebat. Cæterum ⁷ Esdram nihil super reficienda urbe egisse comperio: credo potiolem curam ratus, plebem corruptis moribus reformare.

XVI. Erat

ne dicit, nullius sunt momenti, ut sapius monitum. *Horn.*

¹ *Defuncto jam Dario.*] De Ocho loquitur, qui ab Eunuchio Bagoa veneno necatus. *Diodor. xviii. 5.* Cadaver ipsius Bagoas felibus objecit, & ossa quædam illius, exprobranda crudelitatis causa, converti in manubria gladio-jussit. *Ælian. vi. Variar. Histor. 8.*

² *Qui unum de viginti annis.*] Sic Eusebius & alii.

³ *Artaxerxis secundi.*] Qui *μνήμων*, sive memor est cognominatus. *Drusius.* Fuit Longimanus, qui anno regni sui *vii.* Esdram, *Nehemiam xx.* misit in Judæam.

⁴ *Multisque eum sequutis.*] Esdra *viii.* *Drusius* corrigit; *multique eum sequuti.* Nam si prior lectio recipitur, scribendum cum *Galesinio*, *Hierosolymam pervenit.* *Drus.*

⁵ *Gentilium.*] Gentium terræ Chanaan: item Ammonitarum, Moabitarum & Ægyptiorum. *Ezra 9. 1.* *Drus.* Deus *Exodi 34.* & *Deuteron. 7. 1.* præceperat Judæis ne uxores ducerent Chananæas, quæ incolebant terram sanctam à Judæis occupandam, idque ob periculum perversionis, ne scilicet ab

idololatriæ uxoribus pellicerentur ad colendum idola, ut insinuat *Nehemias c. ult. 24. & 26.* Idem judicium erat de Ammonitis, Moabitis, Ægyptiis, &c. intellige, nisi uxores prius abjectis idolis ad Deum verum, & Judaïsmum se converterent; tunc enim licebat eas ducere uti *Salomon duxit Rahab,* & *Booz duxit Ruth.* Causam peccati *Lyranus,* & *Glossa* assignant hanc, quod Judæi venientes in Jerusalem, videntesque uxores suas ex labore & arumtis itineris macilentas, rugosas & deformes, eas contempserint, ideoque duxerint à vicinis gentibus juvenulas, vegetas & speciosas.

⁶ *Veteris legis ritum agebat.*] *Drusius* authorem respexisse putat ad solam de non ducendis alienigenis legem, quæ habetur *Exod. 34. 16.* In quo ipsum ratio fugit. Nam loquitur de universali veteris legis observatione; ac *Scenopegiæ festum* respicit, quod tum celebrarunt. Vide *Josephum xi. 5.*

⁷ *Esdram nihil super reficienda urbe egisse.*] Nam ea cura *Nehemiæ* fuit. Unde dicitur, *Zorobabel templum extruxit: Ezras disciplinam reformavit: Nehemias urbem restituit.* *Drus.*

1 Erat